

Жаманкулова Ж.О.

К.Тыныстанов атындагы БИМУ

АВСТРИЯ. ЛИНЦ. ИОГАНН КЕПЛЕР АТЫНДАГЫ УНИВЕРСИТЕТТИН БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫ ЖӨНҮНДӨ

Бул макала Австриянын Линц шаарындагы Иоганн Кеплер атындагы Университеттин билим берүү системасын баяндайт.

Мен бул университетте эки ай “Немец тилинин фонетикасы”, “Немец тили-чет тили катары”, “Немец тилинде жазуу”, “Маданияттар аралык коммуникация”, “Кесиптик чет тили” (немец, орус) сабактарын окутуп, австриялык кесиптештер менен тажрыйба алмашып келдим. Аталган университет Болон процессинде он жылдан ашуун мөөнөттө иш алып келатат. Бул макаланы жазууда “Кесиптик чет тилдер жана маданияттар аралык коммуникация борборунун” жетекчиси Эвелин Глезер айымдын мага берген интервьюсундагы маалыматтар камтылды. Борбордун жетекчиси университет Болон процессине өткөндөн баштап бүгүнкү күнгө чейин кандай жол басып өткөндүгүн баяндап берди. Европалык кесиптештердин жана студенттердин арасында сурамжылоо жүргүзүүнүн негизинде алардын жогорку окуу жайда билим берүү системасы жөнүндө көптү билдим.

Болон процессинин официалдуу башталышы деп 1999-жылдын 19-июнун айтса болот. Болон процессинин максаты Европа мамлекеттеринин жогорку окуу жайларда билим берүүсүн жакындатуу жана гармонизациялоо, жана Европада жалпы билим берүү мейкиндигин түзүү. Алгач Болонье шаарында 29 мамлекеттин катышуусунда кол коюлган. Болон процессине 2010-жылы биринчи Орто Азия мамлекеттеринен болуп Казакстан кошулган.

Эрасмус Мундус программасынын негизинде мен Австриянын Линц шаарында Иоганн Кеплер Университетинде педагогикалык тажрыйба алмашуумду өткөрдүм. Бул Университет 2001-жылдан тартып Болон процессинде иштеп келе жатат. Иоганн Кеплер Университети Австриядагы жаш университеттердин катарына кирет. Бул университет белгилүү математик жана астроном Иоганн Кеплердин атын алып жүрөт. Университет 1966-жылы социал-укук жана экономика багыттарында 600 студент менен окутуу ишин баштаган. 1969-жылы техникалык жана табигый илимдер багыттары ачылган. Бүгүнкү күнү университетте 18000 студент жана 2500 окутуучу жана административдик кызматкерлер иштешип, 118 институт бакалавр, мастер, докторантура боюнча 59 адистикке даярдап, иш алып барат. Университет дүйнөнүн 50дөн ашык мамлекетинин 250 университеттери менен тыгыз байланышта кызматташат. Иоганн Кеплер Университетинин стратегиясы 4 бөлүктөн турат:

1. илим жана аны изилдөө
2. окутуунун сапаты
3. интернационалдаштыруу
4. коомдук саясий жоопкерчилик

“Кесиптик чет тилдер жана маданияттар аралык коммуникация борбору” –“Кыргызстандан келген кесиптешибиз”- деп жылуу кабыл алышты. Бул борбордо англис, француз, италия, испан, орус, чех, кытай жана немец тилдер бөлүмдөрү бар. 1983-жылы 10-февралда билим берүү министирлигинин

макулдугу менен "Чет тилдер борбору" ачылган. Алгачкы жетекчиси Герхард Ребер болгон. 1994-жылдан тартып доктор Эвелин Глезер жетектеп келе жатат. 1997- жылы "Чет тилдер институту" болуп өзгөргөн. 2008-жылдан тартып "Кесиптик чет тилдер жана маданияттар аралык коммуникация борбору" деген ат менен иш алып барууда. Аталган борбордун 80 студенти жыл сайын шериктеш университеттерде 6 айдан 1 жылга чейин окуп келишет.

Жаңы гана Болон процессинин босогосун аттаган окуу жайдын мугалими катары мен эмнени үйрөндүм? Иоганн Кеплер атындагы Университетте бардык австриялык студенттер үчүн окуу акысыз. Бакалавр академиялык даражасын алуу үчүн студенттер 6 семестр окуусу зарыл. Эгерде алар кандайдыр бир себептер менен керектүү кредиттерди тапшыра албай калып, 6 семестрден ашыкча окуусу керек болсо анда алар 1 семестрге 380 евро төлөп окушат. Евро уюмуна кирген мамлекеттердин студенттери да бул университетте акысыз билим алууга укуктуу. Өнүгүп келе жаткан мамлекеттердин да студенттери үчүн окуу акысыз. Башка өнүккөн мамлекеттердин студенттери үчүн билим алуу 380 евро турат (1семестрге). Студенттер бир окуу жылында 60 кредит тапшырышы керек. ИКУда окуу процессин алып баруудагы электрондук системасы чын эле суктанаарлык. Мен бул системаны координаторум Ольга Грубердин жеке баракчасынан мугалим кандай кирип, кантип иш алып барат жана студенттер кандай иштешерин студенттердин жеке баракчаларынан иш жүзүндө көрдүм. Ар бир студент университетке кабыл алынгандан кийин „KUSS“ электрондук системасына катталып, ал жерден өздөрүнүн окуу номерин алышат (биздеги сынак китепченин номери сыяктуу). Студент каттоодон өткөндөн кийин анын жеке баракчасы даяр болот. Андан кийин Университеттин сайтына кирип, өзүнүн жеке номерин жана сыр сөзүн жазса жеке баракчасы ачылат. Бул баракчада сабактардын жүгүртмөсү, курстардын аттары, бул курска канча студент кабыл алынат, канча бош орун бар, курсту ким алып барат ж.б.у.с. маалыматтар бар. Семестр ичинде тапшырчу сабактарды жеке баракчадан тандап алгандан кийин, ал предметке жазылуу зарыл. Окуу процессинде тапшырмаларды, сабакта өтүүчү материалдарды студенттер үчүн мугалим 2-3 күн эрте сайтка тапшырмалар бөлүмүнө жүктөп коет. Студенттер ошол жерден алып даярданышат. Кимде-ким сабакка керектүү кагаздары жок келсе 50 цент өлчөмүндө штраф өздөрү эле бере калат экен. Ал акчалар жыйнала берип семестрдин аягында группа менен кофе, чай, таттуулардан алып жегенге жумшашат. Ар бир студент сабакта колдонулуучу китепти өздөрү сатып алышат. Бул университеттин билим берүү системасында мени аябай таң калтырып, суктандырган нерсе – бул мугалимге болгон ИШЕНИМ! Эч кандай текшерүүнүн жоктугу. Мугалимдин жоопкерчиликтүүлүгү. Студенттердин өз алдынчалыгы. Ар бир мугалим сабагын кызыктуу алып барып, өз убагында өткөрүүгө кызыкдар. Анткени курстун аягында студенттер мугалимге баа коюшат. Ал бааларды ар дайым „KUSS“ электрондук системасынан таап алса болот. Баа койгондон тышкары кайсы тема түшүнүксүз болду, эмнеге жакпады, кайсы теманы кызыгуу менен окушту, эмне үчүн, канткенде кайсы сабак кызыктуу, жеңилірээк болмок сыяктуу сунуштарын, мугалимдин кемчиликтерин жазып калтырышат. Мугалимдеринин айтуусу боюнча студенттердин калтырган комментарийлери кийинки курста сабак өтүүдө жардамы бар. Жалпы

мугалимдерге коюлган бааларды ректор гана көрө алат.

Жалпысынан алганда эки айлык педагогикалык тажрыйба алмашуум мага түшүмдүү болду десем жаңылбайм. Австриялык кесиптештерден көптөгөн методикалык ыкмаларын үйрөндүм, ошол эле учурда менин айрым методикалык ыкмаларымды алар үйрөнүштү, немец тилимди өркүндөттүм. Мурунку чет өлкөдө квалификацияны жогорулатуу курстарына катышканым менен салыштырсам, бул жолу жоопкерчилик жогору болду. Немец тилин эне тили катары сүйлөгөн чөйрөгө барып немец тилин окутуу чоң жоопкерчилик! Ал эми билим берүү системасы жана Болон процесси жөнүндө айтсам, биз алардын деңгээлине жетиш үчүн аң сезимибиз өзгөрүп, мамлекетибиздин экономикалык абалы оңолуп, окутууга жана окууга шарттар жакшырып, ар кимибиз өз алдынчалыкка жана жоопкерчиликтигүүлүккө үйрөнүшүбүз зарыл.